

„dolžnostij“; „ljudje dadó“ (hrv. dadu), „ne dadé“ (ker tako še nisem nikdar slišal govoriti Slovenca); „jih je videl“, ne: „je je videl“; ali gledé poslednjega ne bodi zamolčano, da ima tudi gosp. Levstik v tej knjigi: „oblastvo zapiše na krošnjarske liste, da jih je videlo“). A g. Levstik v takem slučaju brezozirno daje prednost obliki, katera ustreza staroslovenščini. — Sploh pa mi se zdi, da je enkrat čas završiti delo z oblikami, katerih cena ni tolikšna, in ne preustrojevati gramatike vsakih pet ali deset let! Ščedimo vendar čitatelje in ščedimo sami sebe, da nas ne bode še mrzelo čitati celó izvrstne slovstvene proizvode, če so po starem tiskani! Ako sem bil vaju obliko, na priliko, zakoni imeti za množinsko obliko, mučno in motljivo mi je zdaj na enkrat čitati: v tem zakoni (tako namreč zdaj g. Levstik piše, a v slovnici mu paradigma kaže še: pri snopu). In kak dobiček imamo odtod? Da se zopet za nekaj odmaknemo od Hrvatov, družega ne!

Vse drugo je s pozajmovanjem dobrih besed iz drugih, soseben sosednih slovanskih jezikov, kjer za kak pojem nimamo nikakoršne ali ne čisto slovanske. To se mi zdi vse hvale vredno.

Vendar predno katerej udomačeni slobo ali slovo damo, moramo najti jej povsem primerno nadomestnico (zamenico). Ali tako se mi na pr. ne zdi pri besedi: zanemariti, katero Levstik svetuje nadomestiti z: zalenobiti se česa, zalenobiti kaj. Zdi se mi ta nekako predebela in ne vsem slučajem primerna za „vernachlässigen“. Gre tukaj za prerazsežno skupino (mar, marljivost, marnost, nemarnost, marati), katero bi težko pogrešali, in če tudi so te besede nemškega korena, vendar so v novoslovenščini uže stare, gotovo ne iz tekočega stoletja, in ne vnovič skovane, kakor gosp. Levstik trdi, in toliko pravice glagol „zanemariti“ uže ima, kolikor zasačiti, ki se vendar v njegovi knjigi nahaja. Tudi Vuk ima: „mar, mariti, nemar, nemariš (nemarnež), nemarljiv, nemarnost“.

Namesto: zanemariti moralo bi se najti nekaj tacega, kakor je staroslov. oneroditi, ali kakor bi bilo: zanepaziti, onepaziti kaj, — ako bi bilo!

Sploh ako bi jaz imel kak ugovor ali prigovor proti tej knjigi, meril bi na pregnan purizem. Ni je namreč v njej tujke, in vendar brez nekaterih nam ne bode moči izhajati. Tako ima namesto: policija, ki se nahaja pri vseh Slovanih, zdaj: nadzorski red (kar bi bilo: Aufsichtsordnung), zdaj ustrašovalni red (nekako: Zuchtordnung), zdaj še drugače, in vendar kjer se razume neki zavod, bodi si državni ali občinski, treba nam je ene edine besede, in ta je: policija, ali morebiti redarstvo? kakor so Hrvatje nekđaj pisali ali še pišejo. Namesto: komisija ima dosledno: navod, kar pomeni nekako „Anleitung“. Je li kje res po večjem okoliščini v navadi? je li upati, da bi se povsod udomačila? Hrvatje imajo: „povjereništvo“ = poverjenstvo.“ (Konec prih.)

Mnogovrstne novice.

* Prve dni t. m. je bilo velikansko delo predora skozi St. Gothard v Švajci dovršeno. S tem pred orom (tunelom) je na najkrajši poti zvezana Italija preko Švajce z Nemčijo. Na švajcarski strani je uhod v ta tunel pri Göschenen-u in izhod v Airolo na Laškem, kjer je uhod iz Laškega skozi tunel v Švajco. Prekopavanje se je pričelo leta 1872., in je bilo prve dni t. m., tedaj za eno leto poprej, kakor se je bilo sprva mislilo, končano. Za ta predor, ki je dolg 14.920 metrov, se je upotrebljavalo sila veliko mašin in ljudi. Ta cela dolga pot se prepelje sedaj v 2 urah. Da je bilo

dokončano delo z velikimi svečanostmi obhajano, razume se samo po sebi. Avstriji ta nova pot ni na dobiček, kajti velik del kupčije med jugom in severom je šel do sedaj čez Brenner na Tirolskem; zdaj pa je mogoče, da si bo kupčija raje pot skozi St. Gothard izbrala. Švajcarji se nove kupčijske poti veselijo, ker mislijo, da jim bo od te kupčijske ceste zmerom nekaj dobička odpadlo. Ta nova železnica pa utegne tudi Švajci nevarna biti, ker ob kaki vojski lahko Prusi tudi vojake skozi St. Gothard v Italijo vozijo in Švajca na svojih lastnih tleh ne bo smela nič govoriti. — Zanimivo je, se ozreti na pot, ki je dosedaj peljala čez goro St. Gothard. Ta gora zavzema prostor 5 štirjaških milj in ima mnogo visocih vrhuncev, katerih eden je visok nad 13.000 čevljev. Čez to goro je peljala dosedaj cesta iz švicarskega kantona Uri v Tessin na Laško. V poznejem času so to cesto zelo popravili tako, da je bila na nekaterih krajih 18 čevljev široka. Na visočini 6650 čevljev je bila gostilnica, blizu nje pa slavnoznani hospic kapucinov, katerega pa od leta 1799. ni več. Samostanci so imeli v tem hospicu pse posebne plemena, ki so pod imenom bernhardinskih psov sloveli kot za posebno izurjene rešitelje ljudi, ki so v velikem snegu na tej gori obtičali in na pomoč klicaje niso mogli naprej, dokler jim ti močni psi niso prišli na pomoč.

* Statistika šol. — Nemčija ima 42 milijonov stanovnikov, 60.000 šol, 6 milijonov dijakov, tedaj na eno šolo pride 100 dijakov, od šolskih stroškov pa na vsako glavo stanovnikov 1 gold. 48 kr. — Angleška ima 34 milijonov stanovnikov, 58.000 šol, 3 milijone dijakov, tedaj na eno šolo pride 52 dijakov, od šolskih stroškov pa na vsako glavo 93 krajc. — Avstro-Ogerska ima 37 milijonov stanovnikov, 30.000 šol, 3 milijone dijakov, na eno šolo pride 104 dijakov, od šolskih stroškov na vsako glavo 84 krajc. — Francoska ima 37 milijonov stanovnikov, 71.000 šol, 4 milijone dijakov, na eno šolo pride 66 dijakov, od šolskih stroškov na vsako glavo 74 krajc. — Španija ima 17 milijonov stanovnikov, 20.000 šol, 1 milijon dijakov, na eno šolo pride 56 dijakov, od šolskih stroškov na vsako glavo 70 krajc. — Italija ima 28 milijonov stanovnikov, 47.000 šol, 2 milijona dijakov, na eno šolo pride 40 dijakov, od šolskih stroškov pride na vsako glavo 42 krajc. — Rusija ima 74 milijonov stanovnikov, 32.000 šol, 1 milijon dijakov, na eno šolo pride 36 dijakov, od šolskih stroškov pride na vsako glavo stanovnikov 14 krajc.

* Nemški pravopis so začeli nekateri jezikoslovci prenašati, kakor smo uže omenili. V Nemčiji obstoji uže dalje časa „Ferein für vereinfachte rechtschreibung“, sedaj se je pa tako društvo ustanovilo tudi na Dunaji. Nemški sch hočejo zamenjati s slovanskim š, ch s h; velike pismenke rabijo samo v početku stavka. Še celó kulturonosni Nemci se hočejo nekako ravnati po našem pravopisu! Naj zapišemo nekoliko vrstic novega nemškega pravopisa po društvenem nasvetu:

„Di heršende deutše šreibung bedarf, vi alle sakhkundigen wissen, auf das dringendste einer gründlichen reform“, ker rektor dr. Frikke pravi: „Die vereinfachte šreibung vereinfacht zugleich den schulunterricht.“ *Baba gobe za mož korenje strže, hi puni ke dele, sin polje strela.* Naši dopisi.

Z Dunaja. — Mnogo gorkih in lepih dni smo imeli tukaj po svečnici, in zato se tudi v naših poslanških krogih kri precej ogreva. Po odstranjeni megli okó zdaj tudi razmere politiške jasneje vidi in razločuje se čedalje bolj tudi — skriti nasprotnik, pa tudi skriti pri-

škola 2 mile avstriške

jatelj. — Ta boljši spregled poslancev utrjuje pa tudi obojno stranko, enako tako desnico kakor tudi levico. — Desnica je složna in dobro vé, kaj hoče, — ima uže tudi zbrana pota in sredstva, da dospé tje, kamor je namenjena. — S tega izvedrenja imamo zdaj uže jasen položaj v tem, da vlada nima nobene stranke. Res nov in originalen način vladanja — brez stranke! Odločna samostojnost strank se kaže v zbornici in v odsekih, — se prikazuje v malih praskah in se bo najbrže pokazala v budgetni veliki bitki. — Prvo rožljanje s sabljami in prvi streli padali so uže pri vprašanji o vojni taksi, — drugi pa pretekli petek v splošni debati o posilnem legalisiranji. Minister Stremayr se je pri tej priliki prav na visoko katedro vsedel in je tako strastno napadal odsekovo poročilo, da se zdavnej kaj tacega z ministerskih sedežev ni čulo. Odgovora je dobil precej osoljenega, a premalo še. Dobro, pa prerahlo ga je obiral Čeh dr. Vašati, nekoliko, pa tudi ne zadosti dr. V. Fux. — Enake praske so se vršile uže v obrtniškem, šolskem, davkarskem in budgetnem odseku. V obrtniškem odseku se je celó vsa levica kujati začela. — Blizo tako postopajo levičarski udje v davkarskem odseku. Ta je do polovice uže obravnaval postavbo o koncesijah železnic in novem davku pri prodaji žganja; — izgotovila se bo v odseku ta postava še ta teden in osnovana bo tako, da bo mogoče deželam in občinam ta davek pomnožiti, posebno tam, kjer pijančevanje preti družine in posestva pokončati. — Včeraj je bila v tem odseku splošna obravnava o predlogih vladinih gledé povikšanja pristojbin in kolekov. Udje desnice so si sicer pridržali vso prostost gledé konečnega sklepanja posebno z ozirom na to, ali vlada predloži dober finančen program, a o tem so vsi edini, kaj se ne sme nikakor povikšati. Levičarji so trdo molčali in desnici hoteli celó v pododsek privoščiti vse ude. Voljeni so bili v ta pododsek: dr. Poklukar, dr. Adamek, dr. Trojan, dr. Kristofovič, — od levece pa dr. Menger. — Včeraj so imeli zastopniki desnih klubov razgovor, zeló jasen razgovor s 4 desnimi ministri: Pražakom, Falkenhaynom, Kriegsauom in Zemljakovskyem. — Danes je „nova Preša“ konfiscirana.

„Hradčinská“ in „Pravda“ nemškijem
Iz Prage. — Naj poročam, kako menda dobro podučeni „Osten“ popisuje aféro tukajšnjih bogoslovcev, katero so omenile tudi zadnje „Novice“. — „Osten“ piše: V nadškofijskem semenišči v Pragi je uže od nekdanj navada ta, da se pred kosilom glasno bere življenje svetnikov v českem jeziku. Dne 24. svečana t. l. pa je bilo nenadoma ukazano, da se morajo legende čitati v nemškem jeziku. Ker je ukaz prišel kar z jasnega neba in si ga nihče ni vedel razložiti, so bogoslovci za ta pot vdali se. Toda izvedeli so, da bodo odslej morali z merom le nemški brati in da bo česki jezik popolno izključen iz zavoda, zato so sklenili, ne podati se izrednemu ukazu. Drugi dan bi bil imel eden izmed njih brati, pa ni hotel in vsi drugi so se krepko potegnili za-nj, ter se zavezali vsi s podpisi, da v boji za svojo narodnost ne bodo odnehali. Med tem so večkrat prosili, naj bi se ta ukaz, ki njihovo narodnost hudo žali, preklical, a prošnje bile so zastonj. Zdaj so videli bogoslovci, da bi bilo vse daljno pogajanje brez vspeha, in so vodstvu poslali tako le pismo: „Podpisani bogoslovci česke narodnosti, od sebe odbijajoč vsako natolcevanje puntarstva, izrekamo, da iz dobro premišljenih razlogov pri kosilu ne moremo čitati legend v nemškem jeziku, toraj vsi skup spoštljivo prosimo, naj se ta ukaz prekliče.“ Pismo to je podpisalo 13 bogoslovcev četrtega, 9 tretjega, 17 družega in 42 prvega leta, in podali ga vodji, ta pa gospodu nadškofu-kardinalu. Opoldne zopet ni hotel nobeden brati. Zvečer je prišel nadškof sam v semenišče mir delat, pa se mu

tudi ni posrečilo. Ko je odšel, so se česki bogoslovci zbrali in enoglasno sklenili izstopiti iz semenišča. V soboto 28. dne svečana, ko so bili uže vsi pripravljeni za odhod, so vendar še sklenili podati se k nadškofu, da bi njemu samemu razložili pritožbo. To se zgodi, vseh 81 bogoslovcev se podá na „Hradčín“, Deputacija štirih bogoslovcev razloži pritožbo škofu, ki pripozna, da ukaz vodje semeniščnega je razžaljiv semeniščnikom česke narodnosti; zatorej je ukazal, da se ima odslej življenje svetnikov brati po vrsti v latinskem, českem in nemškem jeziku. Da bi svojo spravljivost dokazali, so bili česki bogoslovci tudi s to koncesijo zadovoljni ter šli nazaj v semenišče z zavestjo, da so ravnali tako, kakor jim je velevalo domačinsko srce. — To čisto notranjo dogodbo napihujejo nemčurski časniki v veliko politiško vprašanje!

V Gorici 7. marcija. — Danes je „Laetare“ — „das sind die wahre“. To je stari lovski pregovor, ki se nanaša na kljunače. Nam pa je danes „Eco del Litorale“ prinesel nek drugi „laetare“. Ta list namreč — in po njem „Soča“ — pripoveduje, da sta, kakor uni dan kranjski poslanci, tako 4. dne t. m. naša dva, gg. Winkler in Valussi, bila pri g. ministru Conradu in ga prosila, da naj bi se oziral na želje in potrebe naše dežele gledé italijanščine in slovenščine v naših srednjih šolah. Gospod minister je neki odgovoril, da bode dobrohotno prevdarjal to stvar, objektivno, ne gledé na predsodke in politiške govore, češ, da ti so „rusofili“, uni pa „irredentavci“. Taka dobrovoljnost in nepristranost nam je všeč, in, „če bode gosp. ministru — pravi „Eco“ — to načelo res vodilo, bode to njemu v čast in nam v veliko korist.“ — Tudi še nekaj družega sta sprožila gg. poslanca pri ministru, neprilichnosti gledé duhovskih plač in doplač. Kakor so se namreč dosedaj razdelovali pomočki, bilo je to prava satira na naše primorske razmere. Bomo videli, kaka bodo novega gospoda ministra dejanja. — V sredo 3. t. m. zjutraj so zaprli vrednika tukajšnjega „Isonzo“-a g. Jurettiga in pa stavca Seitzove tiskarne g. Al. Mora-o; drugi dan so ju odpeljali v Trst. — Podporni odbor goriški za stradajoče je nabral že kakih 8000 gold.; 4000 tisuč, odločenih za slovensko stran, porazdelil je po raznih županijah odbornik dr. Tonkli. — Gosp. dr. Tonkli je v deželnem odboru glavarjev namestnik; v četrtek (4. t. m.) je bil prvokrat tudi v seji deželnega šolskega sveta. — Te dni so tukaj obravnave s porotniki; slovenski tolmač je deželni uradnik gosp. Ernest Klavžar.

Iz Pazina 7. marcija. — Za naše stradajoče brate v Istri so dalje nabrali in odboru za stradajoče v Istri poslali iz Slovenskega sledeči velečastiti gospodje: g. Dolenec, vikar stolne cerkve v Ljubljani, po gosp. Hugonu Novlon-u 56 gold. 20 kr., potem 129 gold. 13 krajc., 56 gold. 80 kr., 23 gld. 10 kr., 12 gld. 90 kr., 15 gold. 65 kr. in 25 gold. 30 kr.; gosp. dekan Edv. Polak in njega kaplani iz Leskovca 15 gld.; gosp. prošt dr. Ant. Jarc zbirko kat. društva na Kranjskem 35 gld. 72 kr.; gosp. dr. Gregorec, vrednik „Slov. Gosp.“ v Mariboru 174 gold. 41 kr.; vredništvo „Slovenca“ v Ljubljani po gosp. o. H. Novlan-u 50 gold.; gosp. M. Vales, vikar v Oseku na Goriškem 2 gold. 50 kr.; g. Franc Maticič, kaplan v Sežani 5 gold.; sl. vredništvo „Slov. Naroda“ 243 gold. 33 kr.; gosp. Jak. Alešovec, vrednik v Ljubljani, po nekem duhovnu za uboge Istrane izročeni znesek 20 gold.; gosp. dr. L. Gregorec zopet 52 gold.; sl. čitalnica v ilir. Bistrici 25 gold. 25 kr.; sl. čitalnica Ptujška 96 gold. 52 kr. in sl. županstvo v Planini po gosp. Fr. Riharji v Planini in gosp. Fr. Klemencu na Uncu nabranih 14 gold. in 7 vreč (žakljev)

fižola. — Vsem gospodom, ki so se z nabiranjem dotičnih svot trudili, kakor tudi vsem dariteljem se v imenu odborov za stradajoče v Istri najsrčneje in topleje zahvaljuje Berbuč, odbora tajnik.

Odbor je dosedaj nabral 5350 gold. 64 kr. v gotovini, 50 kocev, 400 kilogr. kisle repe in zelja, 747 kilogr. krompirja, 4384 kilogr. žita, 455 kilogr. moke, 2020 kilogr. sočivja, 18 žakljev fižola in 1 snopeč stare obleke.

Stari trg pri Poljanah 8. marcija. — V sredo 3. dne t. m. popoldan je pogorelo v gornji Podgori 9 hiš z vsemi poslopji, le nekaj bajt bolj odstranjenih je ostalo. Rešiti ni bilo nič mogoče, ker je močen veter pihal, in vode ni bilo, tako, da so še z vinom morali polivati. Zavarovan ni bil nobeden. Ljudje uže poprej revni, so zdaj popolnem ob vse. Rešili niso nič, ker so bili večidel po nogradih na delo. Vem, da je današnje dni, ko je toliko vsakojakih potreb, težko zmerom le dajati, toda tukaj je miloščina res na pravem kraju; vsak majhen dar bo revežem velika dobrota. Naj tedaj tudi naši reveži usmiljenih dobrotnikov najdejo!

Peter Režek, župnik.

Iz Sežane. (*Vabilo k narodni veselici*), katero napravi sežanska čitalnica dne 14. marcija t. l. v dvorani gosp. vit. Skaramanga za uboge na Primorskem. Program: 1. Godba. 2. Govor. 3. Igra: „Dva stara vojaka“. 4. Tombola. Med točkami petje in godba. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 50 kr. za osobo. Kdor več dá, temu — hvala!

Odbor.

Iz Šmarce 1. sušca. — Pri volitvi občinskega starešinstva 25. dne t. m. so bili izvoljeni g. Pavel Šarc za župana, g. Jan. Jeran in g. Franc Brojan pa za svetovalca, vsi iz Šmarce.

Iz Ljubljane. — „Laib. Zeitg.“ je predvčeranjim v posebni dokladi z Dunaja prinesla v nemškem in slovenskem jeziku sledeče naznanilo:

„Vsled telegrama Njih ekselence gosp. ministerkega predsednika se je včeraj vršila zaroka Njegove cesarske kraljeve Visokosti presvitlega cesarjeviča nadvojvode Rudolfa s kraljevo princesinjo Štefanijo, hčerjo Nj. Veličanstva kralja Belgije.“ — Temu telegramu dostavlja „Laib. Ztg.“, da princesinja Štefanija, hči belgiškega kralja Leopolda, je rojena 21. maja l. 1864. leta, tedaj za 5 let in 9 mesecev mlajša od presvitlega cesarjeviča Rudolfa, ki bode letos avgusta meseca 22 let star.

— (*Iz seje družbe kmetijske 29. svečana.* — Konec.) Po obravnavanih državnih subvencijah je centralni odbor še sklepal o sledečih vlogah: Gospod Ogulin naznanja iz Novomesta, da je gospod kanonik Anton Grašič, bivši predsednik kmetijske podružnice novomeške, umrl in da bode on kot predsednika namestnik do nove volitve opravljal dotična opravila; — odbor ukrene, vsled družbinih pravil napotiti volitev novega predsednika. — Družba kmetijska v Gorici naznanja, da je državnemu zboru vložila peticijo, naj bi delal na to, da se tudi v Avstriji vpeljejo drugej toliko hvaljene poštno hranilnice; — odbor ukrene, pred vsem vprašati gosp. dr. Poklukarja, kako stoji s predlogom, ki ga je poslanec Lenc o vpeljavi poštnih hranilnic izročil zbornici poslancev? — Več krajnih šolskih svetov je prosilo sadnih pešk in divjakov; — ker družba nima niti pešk niti divjakov za razdelitev, sklene odbor, vsem petentom odgovoriti, da nima jim ne pešk ne divjakov dati, temveč se je čuditi, da krajni šolski sveti in oziroma učitelji na kmetih ne skrbijo po najkrajši poti v svoji okolici zato, da jim šolska mladina sama nabira pešk, njeni starši pa tudi šolskim vrtom poskrbijo divjakov; oboje je prav lahko mogoče in skor brez stro-

škov. Dvema šolama se za njine drevesnice pošlje nekoliko cepljenih sadnih dreves iz družbinega vrta in pa Gutmansthalovih knjižic „umne sadjereje“, vrtnarskega orodja pa nobeni, ker družba ni prejela državne podpore za njega nakup. — Začasni odbor novega sadjejskega društva v Vipavi je naznanil odboru, da se je v smislu temeljite obravnave v lanskim „Novicah“ po g. R. Dolencu v Vipavi osnovalo „Vipavsko sadjejsko društvo“, ki je ravnokar c. k. deželni vladi predložilo pravila, družbo kmetijsko pa prosi, naj je mlademu društvu pokroviteljica; — centralni odbor radostno sprejme ustanovitev tacega društva, ki utegne vipavski dolini zares v velik dobiček biti, in ukrene, kolikor moči podpirati koristno društvo vsled §. 3. lit. g. pravil c. k. družbe kmetijske. — Županstvo v Sentjoštu nad Polhovim Gradcem priporoča v poljedelstvu, živino in sadjereji neutrudljivo marljivega gospodarja Andreja Malavašiča družbi, naj bi se mu v priznanje tega podelila denarna podpora; — ker sl. ministerstvo kmetijstva le za posebno odlično pogozdevanje goličav deli podpore, zato o navedenem priporočilu odboru ni moči družega storiti, kakor prihodnjemu občnemu zboru nasvetovati, naj se Andr. Malavašiču podeli pohvalna diploma. — C. k. deželna vlada je odboru poslala prepise zapisnikov one komisije, ki je pretekli mesec preiskavala za pleme pripravne žebce, iz katerih je razvidno, da le 5 žebcev je licence dobilo, namreč za okraj Kranjski: žebec M. Pfeffeln v Golniku nad Kranjem in pa žebec Jan. Kepica iz Podreč, — za okraj Radoljski: žebec Lor. Vovka po domače „Štantarja“ iz Černivca in pa žebec Jan. Kolmana po domače „Žebrov“ iz Zapuš, — za okraj Kamniški: žebec Mih. Lovrača iz Moravč, — za okolico ljubljansko ni bil nobeden preiskovanih žebcev za pleme potrjen. — Sl. ministerstvo kmetijstva naznanja družbi one vinske kraje na Ogerskem, kjer so imeli ali imajo trtno uš in iz katerih se niti trte niti sadna drevesa ali kako drugo grmovje s koreninami ne smejo izvaževati; ti kraji so: okraj Panosovaški, kjer uže 6 let trtna uš tako hitro od kraja do kraja leze, da je zdaj uže nad 700 oralov ondašnjih nogradov ušivih. Zadnjo jesen je pa ta mrčes še v več družih krajih se ugnjezdil, in posebno v ngrade Ermelleške, Kašavske, Nagy-Karolyske in Szatmar-Nemetiški. Gotovo je, da so na Ogersko dobili trtno uš po taci trtah, katere dajejo grozdje za na mizo. Nevarnost je tedaj velika, da ne bi se ta nadloga razširila še dalje, ker prav v taci nogradih imajo zdaj phylloxero, ki slovijo za posebno dobro obdelane po vsem Ogerskem. — Ker je odbor dal 1000 iztisov „Navoda, kako naj se napravljajo vodnjaki in kapnice, in pouk, kako naj se nabira hrani in čisti pitna voda“ spisal Peter Kozler s podobami v slovenskem in nemškem jeziku še posebej napraviti, da pride ta koristna knjižica prav zelo med ljudstvo na Kranjskem, Goriškem, Tržaškem, Istrijskem in v Dalmaciji, kjer pomanjkanja vode trpijo, je danes odbor nizko ceno določil knjižici po 20 krajc., če se teh knjižic vzame 100, se za nje plača 25 odstotkov manj. — Za ude so bili sprejeti sledeči gospodje: gosp. Jan. Gogala, posestnik v Hrašah, gosp. Mih. Kalan, učitelj v Št. Petru, g. A. Maršal, posestnik v Lescah, gosp. Matej Zupan, fabrikant v Zabreznici, gosp. Leon Lotrič, duhovni pomočnik v Dobropoljah.

— Konkurs, v katerega je tukajšnja c. k. deželna sodnija obsodila „banko Slovenijo“, je na pritožbo likvidacijskega bankinega odbora c. k. dunajska najvišja sodnija zavrgla zato, ker z vplačili delničarjev, ki jih banka ima še dobiti, se dadó pobotati bankini dolгови. — Naj bi odboru vendar obveljalo, da bode dolgočasne in drage likvidacije enkrat konec!

— Gospod Gerbic in gospá soproga njegova sta danes teden v deželnem gledišči v nemški operi „Freischütz“ pela z burno pohvalo obilo zbranega občinstva, čeravno je ta opera v 8 dneh ta večer uže tretji pot na odru bila.

— (*Velika akademija*), katero so v nedeljo v deželnem gledišči napravila tukajšna narodna društva na korist siromakom na Notranjskem in v Istri, se je na vsako stran sijajno izvršila. Naš pevski zbor in „Sokol“ sta nov list pripela v venec znane svoje slave, pa tudi gospé igralki in gospoda igralca dramatičnega društva so dobro rešili naloge svoje v igri, kateri sami je le to na kvar bilo, da ni „naše gore list“, ampak tujka. Čisti dohodek ubogim je znesel lepo svoto 226 goldinarjev.

— (*Javna zahvala.*) Podpisani odbor šteje si v prijetno dolžnost izreči najtoplejo zahvalo sl. pevskemu zboru narodne čitalnice ljubljanske ter njega pevovodji gosp. Valenti, sl. društvu „Sokolu“ in njega telovadcem, ter „dramatičnemu društvu“ oziroma častitim gospém in gospodom igralcem, za prijazno sodelovanje pri dobrodelnih veliki akademiji v deželnem gledališču dne 7. t. m. na korist stradajočim Istrijanom in Notranjcem; isto tako se pa zahvaljuje velečastitemu občinstvu, ki je s tako obilnim pohodom pripomoglo do tako sijajnega uspeha, vsled katerega bo moči izročiti revežem lepo svoto 226 gold.

Odbor za priredbo milodarne akademije.

— Z Dunaja je sl. slovansko pevsko društvo tudi „Novicam“ poslalo program velike „besede“, ki jo 15. dne t. m. priredi na korist stradajočim Istrijanom, al žalibog, da nam je listnica še le došla, ko je današnji list uže imel v tisk iti, zato mora zadostovati ta kratka notica.

— (*Vabilo k veliki besedi v čitalnici*) v nedeljo 14. dne t. m. Program tej besedi je: 1. Veit — „Praga“, moški zbor. 2. Prešern — „Povodni mož“, deklamacija. 3. Nedved — „Oblakom“, mešani zbor. 4. Ch. Gounod — „Meditation sur Faust“, za glasovir, ameriški harmonium (Estey = orglje) in gosli, igrajo gospodje Alfr. Ledenig, Vikt. Parma in Jos. Majer. 5. Förster — „Ave Marija“ iz operete „Gorenjski slavček“, moški zbor, spremlja na harmoniumu gospod Alfred Ledenig. 6. Reinhart Avg. — „Scene“ iz Rihard Wagnerjevega „Lohengrin-a“ za gosli, ameriški harmonium in glasovir, igrajo gospodje Viktor Parma, Alfred Ledenig in Josip Majer. 7. „Sam ne vé kaj hoče“, dramatična gluma v enem in v 1/8 dejanja, poslovenil Andrejčkov Jože. — Ameriški harmonium (Estey - Costage - orglje) je gosp. Alfred Ledenig blagovoljno za to besedo čitalnici prepustil. — Začetek ob poli osmih zvečer. — V to besedo čestite družbenike uljudno vabi odbor čitalničin.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je v obeh zbornicah 9. dne t. m. čestital zaroki presvitlega cesarjeviča nadvojvode Rudolfa, ki je 8. dne t. m. došel v Bruselj, navdušeno pozdravljen.

— V zbornici poslancev je finančni minister isti dan izročil predlog, naj ministerstvo pooblasti, da, ker proračuna za letošnje leto državni zbor ni še izgotovil, sme davke za mesec april in maj pobirati še po dosedanji razmeri. Ob enem je minister zbornici izročil predlog, da vlada sme za 20 milijonov dolgá narediti, da s tem pokrije primanjka vo, katero kaže proračun letošnjega leta.

— V Zbornici poslancev se je te dni obravnavala postava o legaliziranji. Minister Stremayr je surovo napadel odsek, v katerem je večina naše stranke. Na to se oglasi Čeh Vašaty, in začne Stremayru njegove grehe naštevati, da on, kakor prej pri šolstvu, tako tukaj le nemško prilitiko gode in nemške postave, kakor je posilno legaliziranje, na naša tla presaja, za avstrijske koristiti pa da se ne zmeni. Poročevalec, konservativni dr. Fuchs, pa je rekel: „Čemu imamo državni zbor, če ministri vse le po svoji glavi delajo, in legaliziranja nečejo odpraviti, kakor mi hočemo? Če hoče poslance le za videz in igračo imeti, saj si lahko dober kup ljudi dobi, ki bodo na teh klopih sedeli in vladne predloge odobraval.“ Cela zbornica je bila razburjena. Slednjič se je sklenilo, naj dotični odsek postavijo še enkrat prerešeta in v petih dneh zopet o njej poroča.

Iz Prage. — 6. dne t. m. je po dolgem bolehanji umrl dr. Sladkovski, iskren in duhovit boritelj za narodne pravice naroda českega, za katere — po pravici se sme reči — je smrt storil. Čeravno je kot načelnik onega nesrečnega razpora, ki je narodnjake česke cepil v Staro- in Mladočehe, na čelu Mladočehov mnogo škodoval dobri stvari, je bil vendar tako poštenega in nesebičnega značaja, da je vžival občno spoštovanje. Kazal je to njegov pogreb.

Iz Budapešte. — V državnem zboru mora Tisza grenke požirati. Poslanec Csanady mu je očital, da je njegovo vladanje prokletstvo osode; da je on politični veteranjak in da ne zasluži nobenega zaupanja. V tem zmislu so bobnali tudi drugi poslanci. Tisza se je zagovarjal, kolikor je mogel, a rekel je tudi, da ne odstopi, če ga ne pahne z ministerskega stola zborova večina. Vendar stojé na Ogorskem reči tako, da brž ko ne pride ministerstvo Szlavy-Sennyey na krmilo. — Na Ogorskem gre res vse navzdol, ljudje mrjó za lakoto. V neki občini je za to boleznijo bolnih 90 ljudi. Dva sta uže umrla, drugi bodo najbrže šli za njima. Ljudje uže več dni jedo le z otrobov napravljeno testo, ker družega nimajo. Župan je poslal tje več koruze.

Iz Bosne. — General Würtemberg se je zopet vrnil v Sarajevo. Potem takem se niso vresničile vesti, da pride na njegovo mesto Dahlen ali Jovanovič.

Darovi skupni za Notranjce in Istrijane.

Zbirka v čitalniški restavraciji po gledališki milodarni „besedi“ 5 gold. 67 kr.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 10. maeija.

Naslednik Hofmana bo ogerske zbornice predsednik Szlavy. Minister Konrad je v šolskem odseku rekel, da bo raje prej odstopil, ko dovolil, da se v ljudskih šolah osemletni poduk na manj let skrajša.

Francoski senat je zavrgel šolske postave sedmi član zabranujoč poduk s cerkvenim obredom.

Žitna cena

v Ljubljani 6. marcija 1880.

Hektoliter: pšenice domače 10 gold. 46 kr. — banaška 11 gold. 3 kr. — turšice 6 gold. 80 kr. — soršice 7 gold. 99 kr. — rži 6 gold. 99 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 57 kr. — Krompir 3 gold. 93 kr. 100 kilogramov.